

SĀKAM OTRO CETURKSNI

LATVIJAS PSR 26. ČEMPIONĀTA FINĀLS STARPTAUTISKAJĀ DAMBRETĒ

Pirms 25 gadiem

Ar 1953. gadu republikas dambretes dzīvē sākās, tā sakot, jauna ēra. To ievadīja vairāki notikumi, par kuriem varam teikt — pirmo reizi. Nodibinājās, pareizāk sakot — atdalījās no šaha un dambretes sekcijas, jauna sabiedriskā organizācija — Latvijas PSR dambretes sekcija (tagad — federācija). Tai pašā gadā republikas labākie dambretisti pirmo reizi sēdās pie simtlauciņu galdiem, pie tam uzreiz — oficiālā čempionātā. Pirms tam mūsu valstī bija notikušas vienīgi Ukrainas un KPFSR meistaru atklātās sacensības, tā saucamie paraugturnīri.

PSRS čempionātu vēsture sākās 1954. gada septembrī, bet 1957. gadā Vissavienības meistarsacīkstes nenotika. Tādēļ Latvijas čempionāta kārtas skaītis par divi apsteidzis PSRS čempionātu, kas šogad notiks 24. reizi.

Tātad jūlijā, kad atzīmēsim Latvijas PSR Dambretes federācijas 25. gadadienu, jubilāru godā būs arī mūsu simtlauciņu dambretes entuziasti.

Tabula ar komentāru

Pievērsīsim uzmanību ailei, kurā norādītas finālturnīra dalībnieku sporta klases. Tikai pieci meistarkandidāti, pārējo klasifikācija augstāka!

Meistara normu izpildījis dalībnieks, kas ieņēma 7. vietu! Ja atceramies, ka šobrīd mūsu republikā ir 40 sporta meistari, tad te nekā pārsteidzoša nav. Taču pirms ceturtdaļgadsimta pat nelabojamiem optimistiem tāds meistariības līmenis nerādījās ne sapņos.

Tomēr būs objektīvi. Simtlauciņu spēles masveidībā mums vēl ir neizmantotas rezerves. Mūs neapmierina arī starptautisko sacensību kalendārs. Jārisina vēl daudzas problēmas — sākot ar inventāra ražošanu un speciālās literatūras izdošanu un beidzot ar jaunām tradīcijām: Andra Andreiko piemiņas starptautiskā turnīra nodibināšanu un plašiem, daudzveidīgiem kontaktiem ar aizrobežu dambretistiem. Te jubilāram — LPSR Dambretes federācijai ir iespēja lieku reizi pierādīt savu organizatorisko briedumu.

26. čempionāts pārsteidz ar rezultātu blīvumu tabulas augšdaļā. Sestā vieta atpalika no pirmās tikai par puspunktu! Republikas čempionātos tā vēl nav bijis. Zināmā mērā te vainojams arī līderu neveiksmīgais finišs: Zvirbulis trīs partijās ieguva punktu, Andrejevs zaudēja pēdējā kārtā.

Lai sadalītu republikas čempionāta medaļas, visi trīs uzvarētāji sacentās papildturnīrā divos riņķos. Katrs izcīnī-

1978. g. martā		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	P.	V.
1. A. Mogiļanskis	lm	■	1/2	1	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1	1	0-	1	1	9	I
2. V. Zvirbulis	m	1/2	■	1/2	0	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	9	II
3. S. Andrejevs	m	0	1/2	■	1/2	0	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	9	III
4. G. Zālītis	m	1/2	1	1/2	■	1/2	0	1/2	1	1/2	1	1	1/2	1	1/2	8,5	4.
5. V. Galkins	m	1/2	1/2	1	1/2	■	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	8,5	5.
6. J. Rimša	m	0	0	1/2	1	1/2	■	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	8,5	6.
7. V. Boženkovs	mk	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	■	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	8	7.
8. E. Rusiņš	m	1/2	1/2	0	0	1/2	1/2	1/2	■	1/2	1/2	1	1	1	1	7,5	8.
9. L. Zālītis	m	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	■	0	1/2	1/2	1	1	6,5	9.
10. E. Kārklīšs	m	0	0	0	0	1/2	0	1/2	1/2	1	■	1/2	1	1/2	1/2	5	10.
11. S. Hrabrovs	mk	0	0	0	0	1/2	0	1/2	0	1/2	1/2	■	1/2	1/2	1	4	11.
12. Z. Lauris	mk	1+	0	0	1/2	0	0	0	0	1/2	0	1/2	■	1/2	1	4	12.
13. V. Vizulis	mk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1/2	1/2	1/2	■	1/2	2	13.
14. N. Segals	mk	0	0	0	1/2	0	0	0	0	0	1/2	0	0	1/2	■	1,5	14.

ja pa 2 punktiem no 4, un vietas noteica pēc koeficientiem: 1. Mogiļanskis, 2. Zvirbulis, 3. Andrejevs. **Lielmeistars Aleksandrs Mogiļanskis pirmo reizi kļuva par Latvijas PSR čempionu.**

— Tā, «pasaules karš» laimīgi beidzies, bet par «ģimenes strīdu» nav ko raizēties, — atviegloti nopūties, vēl pirms papildturnīra teica A. Mogiļanskis. Tas, protams, nenozīmē, ka mūsu vadošie dambretisti būtu pavisam vienalīdzīgi pret medaļām. Tomēr godalgas republikas čempionātā nav pašmērķis, galvenais — ceļazīme uz valsts čempionātu.

Šogad tiesības spēlēt PSRS čempionāta pusfinālā iegūst sporta biedrību meistarsacīkšu uzvarētāji. «Daugavas» pārstāvji pēc tradīcijas atlases jautājumus kārto republikas čempionātā. Kārotās biļetes (uz Brjansku, Grozniju vai Dušanbe) ieguva A. Mogiļanskis un V. Zvirbulis. «Vārpas» dambretisti L. Zālītis un E. Rusiņš, kā jau ziņojām, Vissavienības lauku sportistu čempionātā Poltavā pie ceļazīmēm netika, taču saglabā cerības uz rezerves vietām. Bruņoto Spēku vicečempions S. Andrejevs par iekļūšanu pusfinālā cīnās savas biedrības čempionātā, kas maijā notiek Ternopolē. Meistars E. Mēris, kas pērn PSRS čempionāta finālā ieņēma 11. vietu, saņēmis personisku uzaicinājumu spēlēt pusfinālā. Starp citu, lai arī republikas čempionātā viņš šogad nepiedalījās, tomēr noslēgumā saņēma pelnītus apsveikumus. Mērina audzēknis Boženkovs, pārliecinoši realizējis trenera izraudzīto grafiku, finišēja ar PSRS sporta meistara rezultātu.

Raksturojums dažos vārdos (autora subjektīvā skatījumā)

Aleksandrs Mogiļanskis bija labākais gandrīz visos spēles komponentos. Ja viņš pārpratuma dēļ nebūtu saņēmis «mīnusu», tad čempiona tituls atnāktu bez liekiem uztraukumiem un pēdējā kārtā nevajadzētu likt visu uz vienas kārts. Aleksandra spēles līmenis ļauj plānot cīņu par medaļu PSRS čempionātā, vienīgi vēl jāpaslīpē pārsvara realizācijas tehnika.

Sergeja Andrejeva partijas, manuprāt, bija vissaturīgākās. Esmu pārliecināts, ka viņš izcīnīs ceļazīmi uz PSRS čempionātu. Sergeja spēles veids prasa lielu atdevi katrā partijā, tādēļ

pirms atbildīgām sacensībām viņam jādomā par fiziskās kondīcijas uzlabošanu.

Gunāra Zālīša meistarība nobriedusi acīm redzami. Ja nebūtu pēdējās kārtas negaidīto notikumu, tad ceļazīme uz PSRS čempionātu pienāktos viņam. Lai pārliecinošāk pieveiktu vājakus partnerus, nav obligāti tos pārsteigt ar negaidītiem gājieniem, bet lielāks uzsvars būtu liekams uz spēles tehniku.

Viktors Galkins vēlreiz apliecināja savu stabilitāti, viņš nezaudēja nevienā partijā. Viktors var sasniegt augstu rezultātu jebkurā spēcīgā turnīrā, bet, lai gūtu vairāk uzvaru, jācenšas dažādot stratēģiskās shēmas.

Jānis Rimša izcīnīja 6 uzvaras, vienīgi šoreiz nedaudz pievīla stabilitāte. Katrā ziņā viņš ir uz pareizā ceļa, jo spēlēja interesantāk nekā Poltava.

Vadimam Boženkovam ir īpaši lielas potenciālās iespējas. Tagad, kad meistara tituls iegūts, līdzsvara noturēšanas stratēģijas vietā jāliek problēmu izvirzīšana jebkuram pretiniekam. Pārkārtoties Vadimam nebūs grūti, jo spēlei atvelēto apdomas laiku viņš izmanto tikai daļēji.

Edvīns Rusiņš turnīru iesāka bāli, tomēr pēc tam pierādīja, ka viņa spēle papildinājusies ar jaunām pozitīvām kvalitātēm. Lielāka vērība jāveltī psiholoģiskajai nosvērtībai.

Laimonis Zālītis nebija noskaņojies cīņai. Varbūt viņš (tāpat kā Rusiņš) parak daudz nervu enerģijas bija iztērējis Poltavā. Spēle uz sausu tehniku nav negarantē uzvaras, un Laimonis, šķiet, to izjuta. Radās pat iespaids, ka viņš zināmā mērā zaudējis ticību saviem spēkiem. Jaunrades krīze diezgan nopietna, taču to pārvarēt palīdzēs rūdījums.

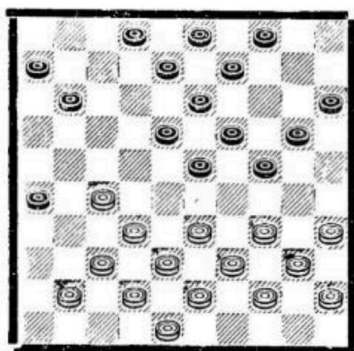
Partijas un fragmenti

Sāksim ar pēdējās kārtas partiju, kurā izšķīrās godalgoto vietu sadalījums. Komentē lielmeistars **Aleksandrs Mogiļanskis**.

A. Mogiļanskis — S. Andrejevs

1. 31—27 17—22 2. 37—31 11—17 3. 31—26 22:31 4. 26:37 16—21 5. 36—31 21—26 6. 33—28 19—23 7. 28:19 14:23 8. 39—33 10—14 9. 44—39 14—19 10. 31—27 5—10 11. 33—28 10—14 12.

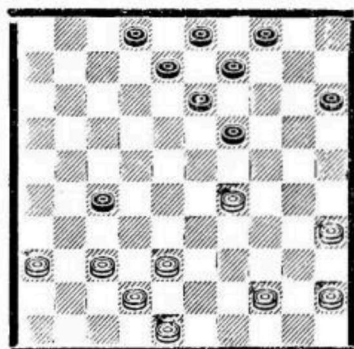
38—33 7—11 13. 41—36 1—7 14. 43—38
17—22 15. 28:17 11:31 16. 36:27 12—17
17. 46—41 20—24 18. 49—43 7—11
19. 41—36 17—22 20. 50—44 22:31 21.
36:27 14—20 22. 47—41.

22. ... 11—17(?). Neveiksmīgs gājiens, pēc kura baltie liek pretiniekam risināt sarežģītas problēmas.

23. 33—29! 24:33 24. 39:28. Izveidojušies divi draudi: 28—22, 34—29 un 28—22, 27—21, 34—29. Abus nevar atvairīt. Taču S. Andrejevs atrod veiksmīgu repliku, kas, šķiet, glābj bezizejas situācijā.

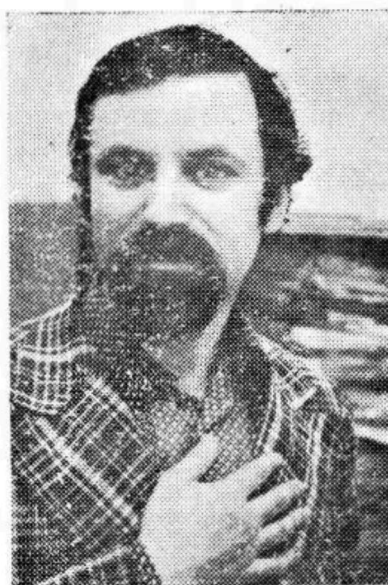
24. ... 20—24! 25. 28—22 17:28 26. 27—21 26:17 27. 34—29 24:33 28. 38:29 23:34 29. 32:21 6—11! 30. 40:29 11—16 31. 41—36 16:27 32. 43—38.

Līdz šim melnie aizsargājās ideāli. Manuprāt, arī baltajiem grūti atrast variantu pastiprinājumu: gājieni 31. 41—36 un 32. 43—38 man šķiet obligāti...

32. ... 2—7?. Tā jau ir nelabojama kļūda. Gājiens 2—7 šķiet obligāts, jo 32. ... 8—12, kā arī 32. ... 13—18 kauliņa 27 aizsardzības problēmu neatrisina (seko 33. 37—32), bet nodrošināt to gribas. Glābtu netieša aizsardzība 32. ... 15—20!! (norādījis V. Vigmans), un baltie nespēj uzvarēt. Piemēram: 33. 37—31 8—12 34. 31:22 12—18 35. 42—37 18:27 36. 48—42 3—8!, un melnajiem nav sliktāk, jo uz 37. 37—31 atkal sekotu maršs 8—12—18.

33. 37—31! 8—12 34. 31:22 12—18 35. 42—37 18:27 36. 37—31 19—23. Šķiet, ka arī tagad var turpināt 36. ... 7—12

A. MOGIĻANSKIS.
Ē. Kārklina foto

37. 31:22 12—18, taču baltie paspēj izveidot ķili 38. 48—42 18:27 39. 29—24! (nevis 39. 42—37, jo seko 39. ... 15—20), un uzbrukums melno labajā spārnā nav atvairāms.

37. 31:22 23:34. Pēc šīs pozīcijas tiecās abi pretinieki; Andrejevam šķita, ka tā ir aizsargājama.

38. 38—32!. Gājiens, kas fiksē melno pozīcijas trūkumus — labā spārna un kauliņa 34 vājumus.

38. ... 7—12 39. 36—31 15—20 40. 22—17! 12:21 41. 31—26, un drīz melnie padevās.

Republikas čempions A. Mogiļanskis komentē vēl vienu no savām labākajām partijām.

A. Mogiļanskis — J. Rimša

1. 31—27 17—22 2. 37—31 11—17 3. 31—26 22:31 4. 26:37. Šajā atklātnē, protams, nekā laba baltajiem nav: tie sāk partiju ar divu tempu zaudējumu. Taču, ievērojot, ka tā maz izpētīta, lietoju to labprāt.

4. ... 16—21 5. 36—31 21—26 6. 33—28 7—11. Pēdējā kārtā Andrejevs izvēlējās 6. ... 19—23 (sk. iepriekšējo partiju), un izveidojās klasiska saistība centrā — pozīcija, ko ne visai droši spēlē jaunie dambretisti...

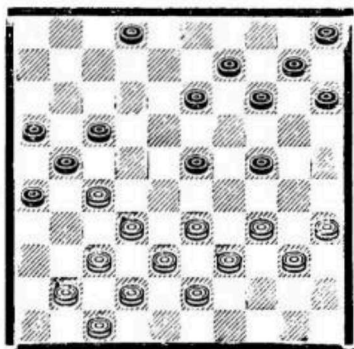
7. 39—33 1—7 8. 44—39 17—22. Melnie veltīgi novājina savu labo spārnu.

9. 28:17 11:22 10. 32—28 7—11 11. 28:17 11:22 12. 41—36 12—17 13. 50—44 8—12 14. 38—32 3—8 15. 46—41

6—11 16. 31—27 22:31 17. 36:27. Ieņemot punktu 27, baltie fiksē pretinieka vājumus: kreisā spārņa pārslogotību, kauliņu 6, 1, 3 iztrūkumu.

17. ... 11—16? 18. 43—38 17—21? Domāju, ka loģiska attīstība melnajiem būtu 17. ... 2—7 un turpmāk 20—25, 15—20, 10—15, 5—10, savelkot «atsperi» un nogaidot. Gājieni 17. ... 11—16 un 18. ... 17—21 dod baltajiem acīm redzamu pārsvaru.

19. 33—28 19—23 20. 28:19 13:24 21. 48—43 12—17 22. 38—33 9—13 23. 43—38 4—9 24. 49—43 20—25 25. 34—30 25:34 26. 39:19 13:24 27. 40—34 8—13 28. 45—40 18—23 29. 44—39!?

Abi pretinieki aprēķinos vienprātīgi atteicās no 29. 34—30, uzskatot, ka pēc tam seko trieciens 29. ... 17—22 30. 27:20 14:45×. Tikai pēc partijas meistars E. Mērins, izraisot vispāreju jautrību, parādīja sitienu 31. 30:17!. Droši vien turpinājums 29. 34—30 ir objektīvi labākais, taču teksta gājieni provocē pretinieku uz saistību, ko es vērtēju savā labā.

29. ... 13—19 30. 33—28 15—20 31. 34—30 20—25 32. 40—34 2—8 33. 38—33!. Tagad pastāvīgi draudošā sitiena 34—29 dēļ un vairoties no iespējamā uzbrukuma 42—38, 41—36, 27—22, melnie spiesti balansēt uz bezdibena malas. Rīmša neatrada pretplānu un divos gājienos zaudēja kauliņu.

33. ... 14—20? 34. 42—38! 10—14 35. 41—36!. Draud 27—22 un 37—31.

35. ... 23—29 36. 34:23 25:34 37. 39:30 20—25 38. 36—31! 25:34 39. 43—39 34:43 40. 38:49 5—10 41. 27—22, un baltie uzvarēja.

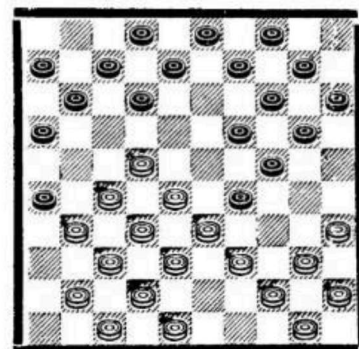
Tālāk — taktiskās spēles momenti no čempionāta partijām.

A. Mogiļanskis — Ē. Kārklīšs

1. 32—28 18—23 2. 38—32 17—21 3. 31—27 12—18 4. 43—38 7—12 5. 37—31 23—29 6. 34:23 18:29 7. 33:24 20:29. Izveidojies Molimara uzbrukums.

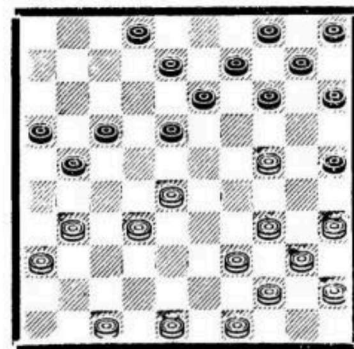
8. 49—43 19—24 9. 41—37 1—7 10. 39—33 21—26 11. 43—39 14—20. Parasti spēlē 11. ... 24—30.

12. 27—22 10—14 13. 31—27 5—10 14. 36—31 13—19 15. 46—41.

Melnie paļāvās uz to, ka pēc 15. ... 12—17 kombinācija 16. 27—21 16:36 17. 28—23 29:27 18. 32:1 11—17! neko nedod, jo balto dāma tiek nomainīta. Taču uz 15. ... 12—17? 16. 27—21! 16:36 sekoja 17. 35—30! 24:35 18. 33:13 9:27 19. 32:1, un melnie padevās.

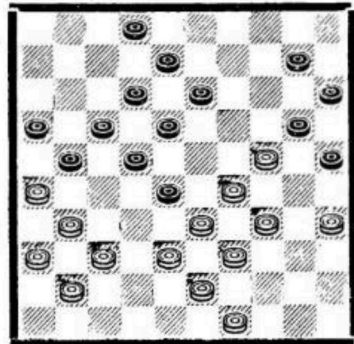
Ē. Kārklīšs — V. Zvirbulis

Arī šajā partijā meistaram Kārklīšam bija līdzīgs atgadījums. Ievērojis, ka pēc 24. 39—33 21—27? 25. 32:23 13—18 26. 23:3 14—20 27. 3:14 10:50 28. 49—44 baltajiem materiāla pārsvars, viņš kombināciju atzina par nederīgu.

24. 39—33? 14—20! 25. 34—29 (nedrīkst 25. 33—29 21—27! 26. 32:14 10:50×) 25. ... 25—30 26. 24—19 13:24 27. 44—39 20—25 28. 29:20 15:24 29. 40—34 8—12 30. 47—42 24—29, un melnie uzvarēja.

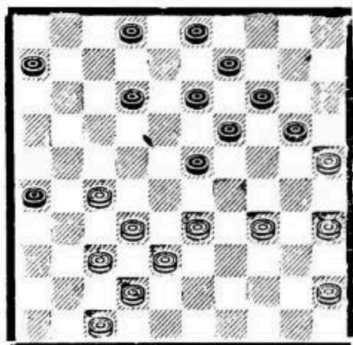
S. Andrejevs — V. Vizulis

33. 24—19 13:24 34. 38—32 10—14. Labāk būtu spēlēt 34. ... 8—13 35. 32:23 22—28 36. 33:11 24:44 37. 26:19 18:40, un baltajiem jāsamierinās ar neizšķirtu.

35. 32:23 22—28 36. 33:11 24:44 37. 26:17 18:40 38. 11—6 12:21 39. 43—39 44:33 40. 35:44. Melnajiem divi lieki kauliņi, toties baltie izveidojuši pārrāvumu. Partijā bija 40. ... 2—7? (pēc 40. ... 21—26 vēl varēja pretoties) 41. 6—1 8—12 42. 31—27, un melnie zaudēja.

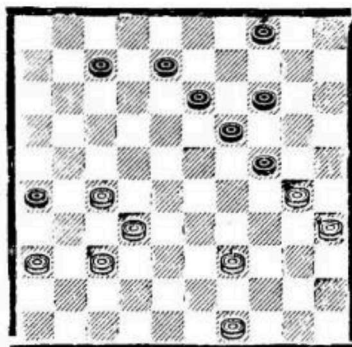
G. Zālītis — V. Galkins

33. 33—29?!. Pārsteidzošs gājienš. 33. ... 12—17. Zaudē 33. ... 2—7, jo seko tā pati kombinācija, kas partijā, tikai šai gadījumā melnie nevar nomainīt dāmu.

34. 29:18 13:31 35. 32—27 31:22 36. 37—31 26:48 37. 45—40 48:30 38. 35:4 17—21 39. 4:16 6—11 40. 16:7 2:11. Viesulis pārskrējis, un pēc dažiem gājieniem partneri vienojās par neizšķirtu.

J. Rimša — G. Zālītis

43. ... 14—20?. Vajadzēja spēlēt 43 ... 24—29.

44. 27—22!. Melnie acūnredzot tikai tagad pamanīja, ka pēc 20—25 39—34 izveidojas saistība, kas (sadarbībā ar specigo punktu 22) ir balto labā.

44. ... 7—11 45. 32—28 8—12 46. 39—34 20—25 47. 49—43 4—10 48. 43—38 10—15 49. 38—33 15—20 50. 22—17 11:22 51. 28:8 13:2 52. 36—31. Savdabīga spēle «uz opozīciju». Visu izšķir tas, ka baltie pirmie tiek dāmā.

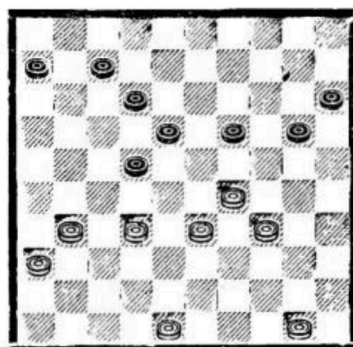
52. ... 2—7 53. 31—27 7—11 54. 27—22 11—16 55. 22—17 16—21 56. 17—12 21—27 57. 12—7. Melnajiem pietrūcis viena gājiena, lai galotnē izglābtos. Tagad nedrīkst uzbrukt 27—31, tādēļ jāupurē divi kauliņi.

57. ... 19—23 58. 30:28 27—31. Ja 58. ... 27—32, tad 59. 34—29 32:34 60. 7—1×.

59. 32—28 31—36 60. 7—1 36—41 61. 32—27 20—24. Dāmu nedrīkst likt, jo 27—22 un 22—18×.

62. 28—22 24—30 63. 35:24 41—47 64. 34—29 47—36 65. 1—23 36—47 66. 23—5 47—36 67. 24—20 25:14 68. 5:37. Melnie padevās. Pēc vienīgā 68. ... 36—47 uzvara sasniedzama, piemēram, ar 69. 37—5 47—36 70. 5—10 36—47 71. 27—21 26:39 72. 10—15×.

G. Zālītis — V. Zvirbulis

40. ... 6—11. Melnajiem jāspēlē piesardzīgi. Piemēram, pēc 40. ... 19—23 41. 31—27 22:31 42. 36:27 6—11 43. 33—28 11—17 44. 28:19 18—22 45. 27:18 12:14 seko 46. 32—28!, ar neatvairāmu draudu 28—23 un 23—19.

41. 32—28 12—17 42. 48—42 11—16 43. 42—38. Melnie bija paredzējuši kauliņu 16 aizvest uz lauciņu 26, jo pēc 43. ... 16—21 44. 38—32 21—26 neder vairākuma sitiens 45. 28—23? 26:30, un baltajiem jāsit trīs kauliņi uz 34. Taču te atklājās, ka balto rīcībā ir cits, skaidrāks un iedarbīgāks manevrs: 45. 29—23! 18:27 46. 34—29! 22:24 47. 31:2. Tagad nedrīkst nomainīt dāmu 47. ... 24—29 48. 2:47 20—24, jo opozīcija 2:2 balto labā. Jāsamierinās ar galotni pēc 47. ... 19—23 48. 2:30 23—28, taču tur izredzes problemātiskas. Melnie, velti iztērējuši sava apdomas laika rezerves, neriskēja ar pāreju uz tādu galotni.

43. ... 20—25 44. 38—32 19—24. Ja 44. ... 15—20, tad iespējams jau pieņemtais manevrs 29—23 un 34—29.

45. 29:20 25:14 46. 32—27 14—19 47. 34—30 15—20 48. 30—25 20—24 49. 50—44 7—12?. Laika trūkuma sekas.

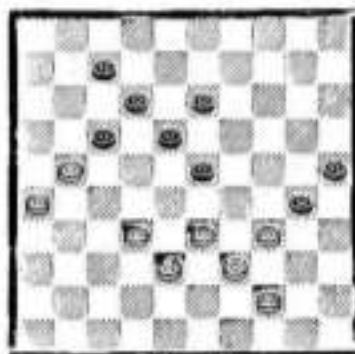
Protams, vajadzēja turpināt 49. ... 7—11! 50. 44—40 24—29 51. 33:13 22:33 52. 13:22 17:28 53. 25—20 11—17 54. 20—14 33—38 55. 14—10 38—43!, ar neizšķirtu (nevis 55. ... 38—42? 56. 10—5 — šī turpinājuma dēļ melnie pēdējā brīdī atteicās no gājiena 49. ... 7—11).

50. 44—40 24—29 51. 33:13 22:33 52. 13:11 16:7 53. 25—20 33—38 54. 20—14 38—42. Neglābtu arī 54. ... 38—43 55. 14—9 43—49 56. 9—3 49:35 57. 3:17×. Atliek vienīgi virzīt dāmā otru kauliņu.

55. 14—9 12—18 56. 9—3 18—23 57. 27—22!. Savlaicīgs lēmums — arī baltie bez kavēšanās soļo uz pēdējo horizontāli.

57. ... 23—29 58. 22—18 42—47 59. 3—25 47—38 60. 18—13 38—49 61. 40—35 29—33 62. 13—9 33—38 63. 25—48. Melnie padevās.

N. Segals — V. Zvirbulis

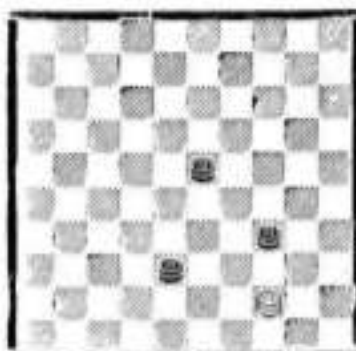

44. 33—28 23—29(!). Abpusējā laika trūkumā melnie izliek lamatas.

45. 34:23 18:29 46. 39—33? 12—18!. Vienkārši, bet efektīgi.

47. 21:34 30:50. Baltie zaudēja.

Z. Lauris — J. Rimša

99. 44—49?? 38—16!, un baltie 100. gājienā padevās (uz 100. 49—44 sekotu 100. ... 34—45!, ar draudu 16—11 un 45—50×). Diez vai šis kuriozs pierāda, ka ar trīs dāmām pret vienu spēlēt ir vērts (ja partneris pieredzējis). Skaidrs vienīgi tas, ka paviršībai dambretē nav vietas.